

Az Alföld Képcsarnoka

KISS NAGY ANDRÁS

Az 1930-ban Pusztaföldvárott született Kiss Nagy András 1963 őszén mutatkozott be kiállítás keretében, szobraival és érmeivel (festőművész felesége, Miklósi Mária társaságában). A kiállítás anyaga arról a szerencsés történelmi pillanatról beszélt, amelytől fogva a diplomázott kezdő művész már nem kényszerült neki nem tessző formai sémák közé zárni elképzeléseit, amikor az alkotástól már nem az irodalmi tartalmat, főleg nem elbeszélést vártak, amikor a kifejező lehetőségek kiaknázásában nagyobb szabadság kezdett érvényesülni s ezt a pillanatot Kiss Nagy András is jó érzékkel ragadta meg. Így szobrain semmi sincs főiskolai mestere akadémizmusából, műveiben nem a tárgy pontos anatómiai visszaadását, hanem a tömegek, az árnyok, a mozdulatok egymásba fűződéséből keletkező szobrászati problémát érezte feladatának.

Ezen az úton haladva ahhoz a szobrászati irányhoz csatlakozik, amelyik az embernek öt leginkább emberré tevő testrészét, a fejet, meglehetősen elhanyagolja, gumóvá, ellipszissé egyszerűsíti, a törzset ehhez képest hangsúlyozottan aránytalanná dagasztja, az izomkötegeket, a hűsös felületeket, a csipőket elhanyagolja nemcsak arányaiban, hanem gyakran felületi megmunkálásban is. Ha ez iskola szempontjai szerint nézzük Kiss Nagy András kisméretű plasztikáit, nem tagadhatjuk meg tőle a fiatal művészt megillető elismerést. Az erő, a földre nehezedő szilárdság képzete e módszerrel valóban szinte kozmikusá fokozható. Más kérdés, hogy e stílus termékeiből egy évszázad szűrőjén – csak magyar vonatkozásban is – mi marad meg. Kár lenne, ha Kiss Nagy András nem tudna fölibe emelkedni bizonyos fajta formai általánosításnak, ha még oly korszerűnek látszik is az, amitől saját érdekében tovább kell lépnie.

Érmeit határozottabban különbözteti meg kortársaitól saját egyénisége. Az elő és hátoldalt külön készíti, a különálló darabok így egymás mellé tehetők, ami kiállítási szempontból nyilván előnyösebb, a gyűjtő számára azonban nem mindig vidámitó jelenség. Ezekben a művein a mesterségbeli tudás mellett az artiztikum is megcsillan, még ahol csak jelzészerűen ábrázol is. Akárcsak némelyik szobrán, érmei egy részén is nehezen tud gátat vetni absztraháló szenvedélyének, amikor már-már a nemművészet, a semmi határát súrolja, éles ellentétben olyan műveivel, amelyeknek művészi mondanivalója világosan megragadható s a formai kifejezés is elismerésre készlet. A zene szobrászi megjelenítésére sikerült kísérlet *Bartók-érme*, amelynek hátlapján az apró termetű karmester fölé architektonikusan magasodnak a világot átfogó bartóki zene kótafejei. Be nem fejezeten is lenyűgöző hatású. A művész karakterérzéke ily vonatkozású problémákkal is sikerrel birkózik. Ezt Rembrandt, Semmelweis, Csontváry, Kodály, József Attila, Sipueiros portréi bizonyítják. Van Gogh érme az európai Van Gogh ikonosztáziában is számon tartott kitűnő alkotás.

SZÍJ REZSŐ